Lakivaliokunnalle

Viite: U 73/2022 vp

Asia: Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi varojen takaisinhankinnasta ja menetetyksi tuomitsemisesta (konfiskaatiodirektiiviehdotus), täydentävä jatkokirjelmä UJ 7/2023 vp

Helsingin hovioikeus esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavan. Hovioikeus arvioi lausunnossaan vain menettämisseuraamuksia koskevia kohtia.

Hovioikeus yhtyy valtioneuvoston kirjelmässä esitettyyn kantaan siitä, että ehdotetun 15 artiklan säännös siitä, että esitutkinnan alettua tuomioon perustumaton menettämisseuraamus ei vanhentuisi, vaatisi muutoksia kansalliseen lakiin. Hovioikeus pitää ehdotettua säännöstä varsin kyseenalaisena ja outonakin yleisesti ja ottaen erityisesti huomioon, että tavalliseen menettämisseuraamukseen kuitenkin soveltuisivat kiinteät vanhentumissäännökset. Tunnetusti vanhojen tapahtumien selvittäminen aiheuttaa hankaluuksia niin esitutkinnassa kuin oikeudenkäynnissäkin. Hovioikeus ei näe sääntelylle myöskään erityistä tarvetta käytännön kannalta, koska tuomioon perustumattomia asioita tulee käsiteltäviksi varsin vähän. Hovioikeus myös huomauttaa kansallisen lain erityissäännöksestä, jonka mukaan menettämisvaatimuksen esittämisen vanhentumisaika on vähintään viisi vuotta silloinkin, kun menettämisseuraamuksen perustava rikos vanhentuu lyhyemmässä ajassa.

Hovioikeus on valtioneuvoston kannalla myös 16 artiklassa olevan, selittämättömään varallisuuden lisäykseen perustuvan menettämisseuraamuksen osalta. Hovioikeuden käsityksen mukaan säännös on kuitenkin muuttunut parempaan suuntaan, kun menettämisseuraamus on kytketty rikolliseen toimintaan, eikä varsin tulkinnanvaraiseen kytkökseen rikollisjärjestön puitteissa tehtyyn rikokseen. Hovioikeus ei kuitenkaan ole vakuuttunut tällaisen sääntelyn tarpeellisuudesta ottaen huomioon sen selvän sukulaisuuden laajennetun hyödyn menettämisen kanssa.

Hovioikeus pitää toivottavana, että mainittuja säännöksiä voitaisiin vielä saada kehitetyksi paremmin suomalaiseen rikosoikeusjärjestelmään sopiviksi, vaikkakin valtioneuvoston kirjelmässä ollaan tältä osin epäileväisiä.

Lausunnon on valmistellut hovioikeudenneuvos Jaakko Rautio.

Hovioikeuden presidentti Asko Välimaa